

Op 20 augustus 2014 zal in Westmaas de Aardappeldemodag plaatsvinden. Het thema van deze editie luidt: 'Schone teelt bepaalt de toekomst'. Een zeer actueel onderwerp waar veel bedrijven in de sector volop mee aan het werk zijn. In Aardappelwereld magazine besteden we de komende maanden al uitgebreid aandacht aan het thema. In drie vragen zullen organisaties, die mede richting geven aan het beleid in de sector, aangeven wat de rol van schone teelt is voor hun organisatie en achterban. Deze maand is het woord aan Henk van de Haar, van de NAK.

“De toekomst van een Nederland staat of valt

“De NAK bestaat 82 jaar, in 1932 ontstaan uit een lappendeken van private keurings-systemen. Dat moest anders, vond de overheid terecht. Dus stimuleerde zij de vorming van een landelijke organisatie voor keuring en certificering van zaaizaad en pootgoed van landbouwgewassen, de NAK. Naast de wettelijke taak voert de NAK een aantal andere belangrijke activiteiten uit voor de overheid: de exportkeuringen (afzet buiten de EU), de integrale toets op ringrot en bruinrot, AM-onderzoek, onderzoek op ‘chitwoodi’ en, heel recent, de toets op PSTVd op kweekbedrijven. De NAK is een moderne organisatie, efficiënt bestuurd vanuit Emmeloord, met betrokkenheid en steun van de sector, zonder vertragende bureaucratie, slagvaardig en doelgericht, met dienstverlening als maatwerk, met hoogwaardige technologie.....en volledig door de sector gefinancierd. Dat alles speelt zich af binnen de wettelijke kaders, onder strak toezicht van de overheid, naar tevredenheid van alle partijen.”

Hoe bepaalt schone teelt uw toekomst?

“De toekomst van een ‘schone’ pootgoedteelt in Nederland staat of valt met hoge collectieve eisen. Niet alleen schoon in fytosanitair opzicht, maar ook schoon in de zin van een ‘schoon’ gewe-

ten. Telers die het niet zo nauw nemen met de regels en, bijvoorbeeld, illegaal pootgoed vermeerderen beseften niet aan welke risico’s zij hun collega’s blootstellen. Niet voor niets ondersteunt de NAK de doelstellingen en activiteiten van Plantum en Breeders Trust.

Een fytosanitair ‘schone’ teelt is een absolute voorwaarde voor de huidige intensieve aardappelteelt in Nederland. Binnen de EU lijken fytosanitaire eisen (voor Q-organismen) alleen maar zwaarder te worden. Nederland kan daaraan blijven voldoen, mits overheid, sector en NAK in goed samenspel de noodzakelijke maatregelen blijven nemen.

Een serieus risico zit in de toekomstige EU-regels voor teeltmateriaal. De minimum EU-kwaliteitseisen worden de officiële norm. Zwaardere officiële eisen als ‘nationale kop’ zijn niet meer mogelijk. De intensieve aardappelteelt komt daarmee onder zwaardere druk te staan. Zonder actie van de sector zal dat het concurrentievermogen aantasten. Hoe meer pootgoed van lagere kwaliteit op de markt komt, hoe meer dat een aanslag zal doen op de kwaliteit van de aardappelteelt.”

Welke veranderingen zijn daarvoor noodzakelijk?

“Voor een gezonde toekomst van de NL pootgoedsector is het vooral noodzakelijk de

Aardappel[®]
Demodag

‘schone’ pootgoedteelt in met hoge collectieve eisen”

“Een fytosanitair ‘schone’ teelt is een absolute voorwaarde voor de huidige intensieve aardappelteelt in Nederland.”

bestaande ‘instrumenten’ te koesteren, en collectief te blijven denken. Er is geen ander land met een Potatopol, of met teeltvoorschriften, zoals in Nederland. De sector moet zich sterk maken voor handhaving van de huidige teeltvoorschriften (was Productschap, wordt EZ). Ook moet zij rekenen op een overheid die steeds vaker een beroep zal doen op initiatieven en eigen verantwoordelijkheid van de sector. Wettelijke regelingen zoals een beregeningsverbod hebben niet meer vanzelfsprekend politieke en ambtelijke steun. Een goed voorbeeld van sectorinitiatief is het Hygiëneprotocol Ringrot, ontwikkeld en beheerd door de PCC (NAO/LTO). De NAK werkte hieraan mee en kwam in beeld voor het toezicht op de pootgoedbedrijven. Dat toezicht is inmiddels ‘ingeregeld’.

Eenzelfde uitdaging aan de sector ligt er voor ‘chitwoodi’. De ‘aangewezen gebieden’ worden niet kleiner. De nieuwe EPPO-standaard kan de opmaat zijn voor strengere beheersmaatregelen, zo meldde de NVWA onlangs. De sector doet er goed aan zich hier pro-actief op voor te bereiden. Een derde voorbeeld: PSTVd, een Q-organisme dat dit voorjaar in kweekmateriaal werd gevonden. Als gevolg hiervan besloot de NVWA in overleg met Plantum de al jaren bestaande survey voor 2014 uit te breiden tot een integrale toets in de kweekkolom. De NAK voert deze toetsing uit. De NVWA opteert voor een NAK-erkenningsregeling voor kweekbedrijven voor aspecten als traceerbaarheid en hygiënemaatregelen. Dit voorneemen staat haaks op de ‘beleidsvoornemens’ van diezelfde overheid, waarmee de

keuringsdiensten in de plantaardige sector beknot dreigen te worden in hun bewegingsruimte, door hun ZBO-mandaat mogelijk te beperken tot alleen publieke taken.

Een groter beroep van de overheid op initiatief en verantwoordelijkheid van de sector past goed bij de rol die de NAK hierin voor de sector kan spelen. Zo stond de NAK aan de wieg van het huidige toezicht op kweekbedrijven, in de vorm van een ‘bedrijfsinspectie’ (inclusief afgifte van een plantenpaspoort) en was de NAK initiatiefnemer voor de PSTVd-toets op kandidaatmateriaal voor de in vitro productie.”

Hoe werkt u dit thema uit in de praktijk?

“De sector staat voor grote uitdagingen. In de eerste plaats is dat de collectiviteitsgedachte. Vanuit collectiviteit

is de pootgoedsector sterk geworden. Potatopol, teeltmaatregelen, NAK-regels, Hygiëneprotocol Ringrot en het Deltaplan Erwinia zijn hier voorbeelden van.

Daarnaast vraagt de overheid in toenemende mate initiatief en verantwoordelijkheid van de sector en NAK in de beheersing van de fytosanitaire risico’s. En dan is er nog de uitdaging in de vorm van toekomstige EU-regels. De NAK bereidt zich daarop voor, in overleg met de sector. Dat zal leiden tot nieuwe spelregels. Die uitdaging moeten we zien als een gezamenlijke kans.” ●

